

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 5CoCsp/4/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4318204756
Dátum vydania rozhodnutia: 08. 09. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Oliver Kolenčík
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2021:4318204756.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Olivera Kolenčíka a sudcov JUDr. Vladimíra Pribulu a JUDr. Borisa Minksa, v spore žaloby.: N. R., nar. XX.XX.XXXX, XXX XX C., U. XXX/XX, zastúpenE.: F. Q., nar. XX.XX.XXXX, XXX XX C., U. XXX/XX, proti žalovanému: POHOTOVOSTĚ, s.r.o., 811 09 Bratislava, Pribinova 25, IČO: 35 807 598, o určenie bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru a vydanie bezdôvodného obohatenia, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Levice zo dňa 3. septembra 2019, č. k. 8Csp/112/2018-109, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku II. a IV. potvrďuje.

V časti týkajúcej sa výroku III. napadnutý rozsudok m e n í tak, že žalobcovi N. R., nar. XX. XX. XXXX, zomr. XX. XX. XXXX, naposledy bytom C., U. XXX/XX, priznaná suma 245 eur, ktorú mu je povinný zaplatiť žalovaný, patrí do dedičstva po nebohom N. R..

Žalobcom 1/ až 3/ nepriznáva náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Levice (súd prvej inštancie podľa § 12 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“) rozsudkom zo dňa 3. septembra 2019, č. k. 8Csp/112/2018-109 rozhodol tak, že konanie v časti o zaplatenie 500 eur zastavil. Určil, že spotrebiteľský úver č. XXXXXXXXXX zo dňa 25.05.2015 je bezúročný a bezpoplatkový. Uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 245 eur do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku a žalobcovi nárok na náhradu trov konania nepriznal.

2. Rozhodnutie právne odôvodnil s poukazom na § 497, § 499, § 502 ods. 1 zák. č. 513/1991 Zb. Obchodného zákonníka, § 52 ods. 1-4, § 53 ods. 1-3, 5, § 451 ods. 1, 2, § 39 zák. č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka, § 1, § 2 písm. a/ a b/, § 9 ods. 1, 2, § 11 ods. 1, písm. a/ zák. č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch.

3. V odôvodnení rozhodnutia poukázal na to, že žalobca sa žalobou doručenou na súd dňa 20.11.2018 domáhal, aby súd určil, že poskytnutý spotrebiteľský úver č. XXXXXXXXXX zo dňa 25.05.2015 je bezúročný a bez poplatkov, tiež určil, že žalovaný je povinný vydať žalobcovi titulom bezdôvodného obohatenia 245 eur a zaplatiť mu finančné zadostučinenie 500 eur. Žalobu odôvodnil tým, že dňa 25.05.2015 ako spotrebiteľ uzatvoril so žalovaným ako dodávateľom zmluvu o úvere č. XXXXXXXXXX, na základe ktorej mu bola požičaná suma 700 eur, ktorú sa zaviazal vrátiť žalobcovi. Poukázal na to, že zmluva o úvere neobsahuje náležitosti ustanovené zákonom o spotrebiteľských úveroch, a preto považoval úver za bezúročný a bez poplatkov. Vzhľadom na to, že celkovo uhradil žalovanému na základe neprijateľných zmluvných podmienok sumu prevyšujúcu požičanú istinu vo výške 945 eur, došlo na strane žalovaného k bezdôvodnému obohateniu v celkovej výške 245 eur, ktoré žiadal v konaní vydať. Mal za to, že zmluva v kontexte neprijateľných a nekalých podmienok svojim obsahom ako aj účelom odporuje zákonu a prieči sa dobrým mravom, pričom žiadal aj finančné zadostučinenie vo výške 500 eur.

4. Žalovaný zaslal dňa 04.12.2018 vyjadrenie v ktorom uviedol, že žalobca so žalovaným uzatvorili zmluvu o úvere č. XXXXXXXXXX dňa 25.05.2015, na základe ktorej žalovaný poskytol žalobcovi sumu 700 eur, žalovaný sa zaviazal vrátiť spolu 1380 eur v pravidelných mesačných splátkach po 115 eur. Mal za to, že na zmluvu je potrebné aplikovať ustanovenia Obchodného zákonníka a nie je možné aplikovať zákon č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch. Poukázal na to, že v čase uzavretia zmluvy zákon nestanovil maximálne možnú prípustnú výšku odplaty. Dojednaný úrok predstavoval odplatu za poskytnutie spotrebiteľského úveru a ide o podmienku, ktorá sa týka predmetu plnenia či primeranosti ceny, vzhľadom na čo ju nemožno považovať za neprijateľnú zmluvnú podmienku. Mal za to, že úrok je primeraný a v súlade s dobrými mravmi, keďže v danom období podstatným spôsobom neprevyšoval výšku odplaty v obdobných prípadoch. Pri uzatváraní zmluvy sa strany dohodli, že pre prípad ak by došlo k sporu vyplývajúceho zo zmluvy, uzatvoria nevýhradnú rozhodcovskú zmluvu. Poukázal na rozhodnutie NS SR Obdo V 73/2003 a rozhodnutie NS ČR 29Odo 1222/2005, 23Co 1201/2009, 33Cdo 2675/2007. Tiež na uznesenie KS v Prešove 7Cob 43/2010, kde bola vyjadrená legitimita a legalita rozhodcovského rozsudku na základe rozhodcovskej doložky. Rozhodcovská zmluva bola uzavretá platne a nemožno mať pochybnosti o jej legitímnosti. Žiadal žalobu zamietnuť.

5. Na základe vykonaného dokazovania súd zistil, že žalobca ako dlžník uzavrel so žalovaným ako veriteľom dňa 25.05.2015 Zmluvu o poskytnutí spotrebiteľského úveru č. XXXXXXXXXX, na základe ktorej žalovaný žalobcovi poskytol úver vo výške 700 eur, pričom dlžník sa zaviazal zaplatiť veriteľovi sumu zvýšenú o poplatok odplatu a úrok spojený so spotrebiteľským úverom, v prípade riadneho splatenia úveru v dohodnutom termíne vo výške 680 eur, t. j. zaplatiť celkovú čiastku 1380 eur. Odplata pri poskytnutí peňažných prostriedkov bola dohodnutá 196 eur, čo predstavuje RPMN vo výške 28 %. Úrok bol dohodnutý vo výške 69,14% ročne z poskytnutého úveru až do jeho uhradenia vo výške 484 eur. Termín konečnej splatnosti 25.05.2016.

6. Konštatoval, že predmetná zmluva je štandardnou spotrebiteľskou zmluvou podľa § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka, pretože bola uzavretá medzi žalovaným ako právnickou osobou konajúcou v rámci predmetu svojho podnikania a žalobcom ako fyzickou osobou - spotrebiteľom, ktorý pri jej uzatváraní nekonal v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti, resp. v rámci výkonu svojho zamestnania alebo povolania. Základnou črtou každej spotrebiteľskej zmluvy je, že sa na ňu subsidiárne vzťahuje Občiansky zákonník (v znení platnom a účinnom ku dňu uzavretia zmluvy) bez ohľadu na to, či bola spotrebiteľská zmluva pôvodne uzavretá podľa Obchodného zákonníka alebo Občianskeho zákonníka. Na túto zmluvu sa ako špeciálny právny predpis vzťahuje aj Zák. č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch.

7. Poukázal na dispozitívny úkon žalobcu, ktorý vzal žalobu v časti o zaplatenie finančného zadostučinenia vo výške 500 eur späť, a konanie v tejto časti zastavil. Žalovaný s čiastočným späťvzatím súhlasil vo vyjadrení zo dňa 02.07.2019.

8. V rámci svojich úvah prvoinštančný súd uviedol, že žalovaný poskytol žalovanému finančné prostriedky z titulu uzavretej úverovej zmluvy v rámci predmetu svojej podnikateľskej činnosti a žalovaný pri uzatváraní zmluvy mal postavenie fyzickej osoby - nepodnikateľa. V konaní nebolo tvrdené a ani preukázané, že žalovaný pri uzatváraní a plnení úverovej zmluvy konal v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti. Zároveň bola medzi stranami sporu uzavretá formulárová zmluva, ktorej obsah bol vopred pripravený žalovaným a žalobca nemohol ovplyvniť obsah takejto zmluvy. Z uvedených dôvodov tak súd dospel k názoru, že ide o spotrebiteľsko-právny vzťah a žalobca má postavenie spotrebiteľa v zmysle § 52 ods. 4 Občianskeho zákonníka a žalovaný má postavenie dodávateľa v zmysle § 52 ods. 3 Občianskeho zákonníka. Súd preskúmal túto úverovú zmluvu a dospel k názoru, že vzhľadom na charakter úveru ako aj zmluvné podmienky úverová zmluva neobsahovala všetky zákonné náležitosti, ktoré požaduje ustanovenie § 9 ods. 1, 2 zákona č. 129/2010 Z. z.. V zmluve bola dohodnutá RPMN 28 % a ročná úroková sadzba 69,14 %, ktorá výška je v rozpore s dobrými mravmi, nakoľko desaťnásobne prevyšuje úrokovú sadzbu poskytovanú bankami v čase podpisu zmluvy, pretože pri spotrebiteľských úveroch do 1 roka sa v mesiaci november 2015 sa pohybovali na úrovni 6,42 % a súd mal za to, že dohodnutá úroková miera podstatne prevyšuje obvyklú úrokovú mieru a je v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka neplatná (rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 31.07.2009 vydané vo veci 1MCdo1/2009).

9. Vzhľadom na to, že v zmluve o spotrebiteľskom úvere je výška dohodnutej úrokovej sadzby a výška RPMN v rozpore s dobrými mravmi, a teda neplatná, úver je potrebné považovať za bezúročný a bez poplatkov (§ 9 ods. 2. písm. i/ a § 11 ods. 1 písm. a/ zák. č. 129/2010 Z. z.).

10. Po čiastočnom zastavení konania, bolo predmetom sporu určenie, že spotrebiteľský úver č. XXXXXXXXXX zo dňa 25.05.2015 uzavretý medzi stranami sporu je bezúročný a bez poplatkov a vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 245 eur. Žalobca sa žalobou domáha určenia bezúročnosti a bezpoplatkovosti úverovej zmluvy, ktorá spadá obsahom pod žaloby o určenie právnej skutočnosti podľa § 137 písm. d/ CSP. Vychádzajúc zo žalobcom uplatňovaného žalobného návrhu je teda zrejmé, že sa domáha určenia právnej skutočnosti, ktorá však vyplýva z osobitného predpisu. Podľa § 11 ods. 4 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, spotrebiteľ sa môže pred súdom domáhať určenia neplatnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere alebo určenia bezúročnosti a bezpoplatkovosti poskytnutého spotrebiteľského úveru žalobou. Nakoľko súd dospel k záveru, že zmluva o spotrebiteľskom úvere je bezúročná a bez poplatkov, žalobe v tejto časti vyhovel a vo výroku určil, že spotrebiteľský úver č. XXXXXXXXXX zo dňa 25.05.2015 je bezúročný a bezpoplatkový.

11. V spore nebolo sporné, že žalovaný poskytol žalobcovi finančné prostriedky vo výške 700 eur. Z výpisu - prehľadu platieb zo dňa 02.07.2019 (č. I.92 a nasl.) súd zistil, že žalobca zaplatil na úver od 26.06.2015 do 20.08.2018 celkovo sumu vo výške 945 eur. Súd dospel k záveru, že zmluvu uzatvorenú medzi žalobcom a žalovaným je potrebné považovať za bezúročnú a bez poplatkov z dôvodu neplatnej ročnej úrokovej sadzby a RPMN, ktoré sú v rozpore s dobrými mravmi a výšku ročnej úrokovej sadzby vo výške 69,14 % súd považoval aj za neprimeranú zmluvnú podmienku a nekalú obchodnú praktiku, a teda celú za neplatnú, preto podľa § 9 ods. 2 v spojení s § 11 ods. 1 Zák. č. 129/2010 Z. z. má súd za to, že spotrebiteľský úver je bezúročný a bez poplatkov a z tohto dôvodu má žalobca nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia od žalovaného, ktorý sa na úkor iného obohatil vo výške 245 eur, preto súd žalobe v celom rozsahu vyhovel.

12. O trovách konania súd rozhodol tak, že plne úspešnému žalobcovi nárok na náhradu trov konania nepriznal, keďže si žiadne nežiadal, ani mu v konaní žiadne nevznikli, v súlade so zásadou hospodárnosti konania.

13. Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie žalovaný, žiadajúc odvolací súd, aby napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vrátil vec na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Uviedol, že Nakoľko nedošlo k naplneniu dôvodov, nemožno zmluvu o spotrebiteľskom úvere považovať za bezúročnú a bez poplatkov. Výška, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov je jasne uvedená priamo na prednej strane zmluvy o spotrebiteľskom úvere. V zmluve o spotrebiteľskom úvere sa v bode 3. uvádza nasledovné: „Spotrebiteľ sa zaväzuje zaplatiť celkovú čiastku 1.380 EUR, ak nie je dohodnuté inak do 25.05.2016 na účet veriteľa špecifikovaný vo Všeobecných podmienkach poskytnutia spotrebiteľského úveru alebo v hotovosti mandatárovi.“

14. Z vyššie uvedeného vyplýva, že nemožno hovoriť o absencii výšky, počtu a termínu splátok istiny, úrokov a iných poplatkov. Dlžník sa zmluvou o spotrebiteľskom úvere zaviazal k úhrade jednej splátky vo výške 1.380 EUR s termínom splatnosti dňa 25.05.2016. Ako je v texte zmluvy o spotrebiteľskom úvere špecifikované, splátka vo výške 1.380 EUR pozostáva zo sumy istiny vo výške 700 EUR, z odplaty pri poskytnutí peňažných prostriedkov vo výške 196 EUR a úroku vo výške 484 - EUR (69,14 % zo sumy istiny v prípade riadneho splácania záväzku), čím je zároveň zachovaná zákonom ustanovená povinnosť uvádzať obligatórnu náležitosť zmluvy o spotrebiteľskom úvere - výška, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov.

15. V zmysle uvedeného je v zmluve o spotrebiteľskom úvere na prednej strane jasne určené rozlíšenie splátky istiny, úrokov a poplatkov (700 - EUR + 196,- EUR + 484 - EUR = jedna splátka vo výške 1.380,- EUR). Žalobca nesie dôkazné bremeno a jeho úlohou je preukázať v čom spočíva nesprávne uvádzanie RPMN, pretože RPMN neabsentuje, a teda bol by to jediný dôvod prečo by bolo možné vyhlásiť zmluvu o spotrebiteľskom úvere za bezúročnú a bez poplatkov. Výška RPMN je vypočítaná v zmysle prílohy č. 2 Zákona o spotrebiteľských úveroch podľa vzorca platného a účinného v čase uzatvorenia zmluvy o úvere s uvedenými vstupnými údajmi, ktoré sú uvedené na zmluve o úvere. Žalobca bol dostatočne informovaný o výške RPMN. Údaj o RPMN je uvedený jednak na prednej strane zmluvy o úvere a zároveň na samostatnej listine s ktorou bol žalobca oboznámený, a ktorá mu bola spolu so zmluvou o

spotrebiteľskom úvere odovzdaná. S poukazom na ust. § 53 ods. 6 OZ a § 1 ods. 4 nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z. žalovaný uviedol, že nariadenie definuje odplatu ako úrok, poplatky a akékoľvek iné odplatné plnenia alebo iné náklady, ktoré sú dohodnuté pri podpise zmluvy o úvere a ktoré sú spojené s poskytnutím peňažných prostriedkov alebo vyžadované pri poskytovaní peňažných prostriedkov. Bol toho názoru, že úrok nie je odplatom pri poskytnutí peňažných prostriedkov, ale je odplatom, ktorá sa platí pri užívaní alebo v súvislosti s vrátením peňažných prostriedkov. V prípade úroku ide o plnenie, ktoré je dohodnuté pri podpise spotrebiteľskej zmluvy, ale nie je spojené s poskytnutím peňažných prostriedkov z dôvodu že je spojené s užívaním a vrátením peňažných prostriedkov a úrok nie je ani vyžadovaný pri poskytnutí peňažných prostriedkov, ale až po poskytnutí peňažných prostriedkov. V zmluve o spotrebiteľskom úvere žalobca vzal na vedomie že výška RPMN v predmetnej zmluve sa vypočítava v zmysle zákona o spotrebiteľských úveroch a podľa vzorca uvedeného vo Všeobecných podmienkach poskytnutia spotrebiteľského úveru a je vo výške 28 %. V zmluve o úvere spotrebiteľ zobral na vedomie, že výška priemernej hodnoty ročnej RPMN na poskytnutý spotrebiteľský úver platnej ku dňu podpísania tejto zmluvy o spotrebiteľskom úvere je vo výške 25,88 %. Z vyššie uvedeného jednoznačne vyplýva, že výška odplaty pri poskytnutí peňažných prostriedkov je v súlade s nariadením a neprevýšila dvojnásobok priemerných hodnôt RPMN ako aj uvedenie priemernej ročnej RPMN. Žalobca v prípade, že po podpise zmluvy o spotrebiteľskom úvere nadobudol pocit, že podpísal nevýhodnú zmluvu alebo že odplata, úrok či ročná percentuálna miera nákladov je vysoká. Mal právo odstúpiť od zmluvy bez uvedenia dôvodu do 14 kalendárnych dní odo dňa uzavretia zmluvy, čo nevyužil.

16. Žalovaný ďalej uvádzal, že jednotlivými splátkami sa hradí najprv istina poskytnutého úveru a po uhradení istiny sa uhrádza zostatok z poskytnutého úveru (úroky, poplatok). Započítanie celej sumy splátky sa hradí najprv na istinu a až tak na úrok a poplatok v prospech dlžníka, pretože v prípade nezaplatenia niektorej splátky alebo omeškania dlžníka s platbou splátky dôjde skôr k zníženiu istiny, z ktorej by si žalobca ako veriteľ mohol uplatňovať zákonné úroky z omeškania. Žalovaný bol toho názoru, že zo zmluvy o úvere nenastala ani jedna z foriem bezdôvodného obohatenia, ktorú stanovuje zákon. Žalobca plnil na základe platne uzavretej zmluvy o úvere. Predmetná zmluva o úvere nebola nikdy právoplatne vyhlásená za neplatnú, rovnako tak právny dôvod na plnenie z tejto zmluvy o úvere nikdy neodpadol (nakoľko v stanovenej lehote 14 kalendárnych dní nedošlo k odstúpeniu od zmluvy, zrušeniu zmluvy a pod.) a majetkový prospech získal žalovaný z poctivých zdrojov.

17. K odvolaniu žalovaného sa žalobca nevyjadril.

18. Následne (po vyhlásení rozsudku prvoinštančného súdu) žalobca N. R. dňa XX.XX.XXXX zomrel. Odvolací súd svojím uznesením sp. zn. 5CoCsp/4/2020-159 zo dňa 31. mája 2021 rozhodol o pokračovaní s dedičmi žalobcu: 1. I. R., rod. U., nar. XX. XX. XXXX, bytom C., U. XXX/XX, 2. V. Q., rod. R., nar. XX.XX.XXXX, bytom C., U. XXX/XX a 3. N. R., rod. R., nar. XX.XX.XXXX, bytom C., U. XXX/XX. Okruh dedičov vyplýval z uznesenia Okresného súdu Levice č. k. 12D/36/2020 zo dňa 25.01.2021.

19. Krajský súd v Nitre, ako súd odvolací (§ 34 zákona č. 160/2015 Z. z. CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou v zákonom stanovenej lehote, preskúmal napadnuté rozhodnutie, viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379, § 380 CSP), prejednal odvolanie bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario, keď v zmysle § 219 ods. 3 za použitia § 378 ods. 1 CSP oznámil miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku na úradnej tabuli súdu a na webovej stránke krajského súdu v lehote najmenej päť dní pred jeho vyhlásením) a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné, preto rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP ako vecne správny potvrdil. Odvolací súd zahrnul do svojho rozhodovania aj procesnú zmenu v podobe straty právnej subjektivity (pôvodného) žalobcu.

20. Podľa § 387 ods. 1 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

21. Podľa § 387 ods. 2 CSP, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

22. Ustanovením § 387 ods. 2 CSP je odvolaciemu súdu daná možnosť vypracovania tzv. skráteného odôvodnenia rozhodnutia. Možnosť vypracovania takéhoto odôvodnenia je podmienená tým, že odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožní s dôvodmi rozhodnutia súdu prvej inštancie a to po skutkovej ako aj právnej stránke; ak sa odvolací súd čo i len čiastočne nestotožní s týmito závermi, neprichádza do úvahy vypracovanie skráteného odôvodnenia. Môže síce doplniť dôvody uvedené v rozhodnutí súdu

prvej inštancie, toto doplnenie však nemôže byť v rozpore so závermi súdu prvej inštancie, môže ho iba dopĺňať v tom zmysle, že závery odvolacieho súdu iba podporia odôvodnenie súdu prvej inštancie.

23. Odvolací súd konštatuje, že prvoinštančný súd dospel k správnym skutkovým zisteniam, že žalobca (právny predchodca žalobcov ako dlžník uzavrel so žalovaným ako veriteľom dňa 25.05.2015 Zmluvu o poskytnutí spotrebiteľského úveru č. XXXXXXXXXX, na základe ktorej žalovaný žalobcovi poskytol úver vo výške 700 eur, pričom dlžník sa zaviazal zaplatiť veriteľovi sumu zvýšenú o poplatok odplatu a úrok spojený so spotrebiteľským úverom, v prípade riadneho splatenia úveru v dohodnutom termíne vo výške 680 eur, t. j. zaplatiť celkovú čiastku 1380 eur. Odplata pri poskytnutí peňažných prostriedkov bola dohodnutá 196 eur, s RPMN vo výške 28 %. Úrok bol dohodnutý vo výške 69,14 % ročne z poskytnutého úveru až do jeho uhradenia vo výške 484 eur. Termín konečnej splatnosti 25.05.2016. Súd prvej inštancie správne vyhodnotil, že v tomto prípade išlo o spotrebiteľský právny vzťah.

24. Odvolací súd vo vzťahu k nevyhnutným záverom, ktoré naplňajú vecnú správnosť rozhodnutia prvoinštančného súdu uvádza, že zákon o spotrebiteľských úveroch č. 129/2010 Z. z. okrem iného v ust. § 11 stanovoval, že poskytnutý spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov, ak zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje náležitosti podľa § 9 ods. 2, pričom v dôsledku oddeliteľnej neplatnosti právneho úkonu spotrebiteľská zmluva nemala všetky obligatórne náležitosti.

25. Podľa § 41 OZ, ak sa dôvod neplatnosti vzťahuje len na časť právneho úkonu, je neplatnou len táto časť, pokiaľ z povahy právneho úkonu alebo z jeho obsahu alebo z okolností, za ktorých k nemu došlo, nevyplýva, že túto časť nemožno oddeliť od ostatného obsahu.

26. Odvolací súd konštatuje, že prvoinštančný súd správne vyhodnotil, že v zmluve bola dohodnutá RPMN 28 % a ročná úroková sadzba 69,14 %, ktorá výška je v rozpore s dobrými mravmi, pretože desaťnásobne prevyšuje úrokovú sadzbu poskytovanú bankami v čase podpisu zmluvy. Pri spotrebiteľských úveroch do 1 roka sa v mesiaci november 2015 sa pohybovali úrokové sadzby na úrovni 6,42 %. Dohodnutá úroková miera podstatne prevyšuje obvyklú úrokovú mieru a je v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka neplatná. V zmysle zabezpečovania súdnej ochrany je treba prihliadať na záujmy účastníkov právneho vzťahu. Ako uviedol ÚS SR, táto má byť založená okrem iného aj na zohľadnení a plnej aplikácii všetkých zákonných kritérií platných pre výklad právnych úkonov a súčasnej preferencii výkladu v prospech platnosti, a nie neplatnosti právneho úkonu (nález Ústavného súdu SR z 1. apríla 2015, sp. zn. I. ÚS 640/2014). Uvedené možno hodnotiť aj vo vzťahu k oddeliteľnosti neplatnosti časti právneho úkonu s tým, že právny úkon spotrebiteľskej zmluvy je platným právnym úkonom, ale v dôsledku oddeliteľnosti neplatnosti časti právneho úkonu (§ 39, § 41 OZ) v časti určenia úrokovej miery, možno konštatovať absenciu náležitosti podľa § 9 ods. 2 písm. i/ zák. č. 129/2010 Z. z. účinného v čase uzatvárania zmluvy, a preto možno považovať zmluvu za bezúročnú a bezpoplatkovú (§ 11 zák. č. 129/2010 Z. z.). Odvolací súd konštatuje, že ak zákon nestanovil inú kvantifikáciu (počet „nedostatkov“ zmluvy) pre záver o bezúročnosti a bezpoplatkovosti podľa § 11 zákona č. 129/2010 Z. z., potom pre uvedený záver postačuje porušenie zákona i len v jednom prípade.

27. V časti výrokového určenia bezúročnosti a bezpoplatkovosti možno konštatovať správny záver prvoinštančného súdu o existencii naliehavého právneho záujmu na podanej žalobe. Vzhľadom na vyššie uvedený záver o bezúročnosti a bezpoplatkovosti prvoinštančný súd žalobe v tejto časti správne vyhovel a napadnutý rozsudok v tejto časti potvrdil.

28. Odvolací súd poukazuje na bezdôvodné obohatenie žalovaného vo forme plnenia bez právneho dôvodu (§ 451 ods. 2 OZ). Spotrebiteľská zmluva bola od počiatku bezpoplatková a bezúroková (deklarované v tomto rozsudku), preto plnenia nad rozsah poskytnutej istiny bolo potrebné považovať ako plnenia bez právneho dôvodu.

29. V závere odvolací súd konštatuje, že v priebehu konania zomrel pôvodný žalobca a na jeho miesto rozhodnutím odvolacieho súdu vstúpili jeho právni nástupci. Súd v konaní o priznaní nároku aktuálnych žalobcov nemôže vykonať „prededenie“, preto bolo potrebné zachovať prístup materiálnej súdnej ochrany a rozhodnúť tak, že priznaná pohľadávka patrí do dedičstva po pôvodnom žalobcovi - poručiteľovi. Prihliadajúc na zákonný imperatív nemožnosti meniť v priebehu odvolacieho konania žalobu je potrebné konštatovať, že v prípade zmeny, ktorá sa týka strán sporu (najmä v prípade univerzálnej sukcesie v dôsledku straty právnej subjektivity) nie je zmenou žaloby v zmysle § 139 a § 140 CSP, pretože tak ako uvádzal Ústavný súd SR v jeho uznesení sp. zn. II. ÚS 26/2021-16 zo dňa 28. januára 2021 (v inej veci týkajúcej sa určenia vlastníckeho práva), že v tomto prípade by žalobcovia nežiadali viac, nešlo by o uplatnenie iného práva opodstatnia zmenu alebo doplnenie dovtedy tvrdených rozhodujúcich skutočností - aj zmenený petit by bol petitom na určenie vlastníckeho práva pôvodného žalobcu, avšak ku dňu jeho smrti. Odvolací súd uvádza, že obdobne to platí a j pre prípad žaloby na plnenie s tým, že prijateľným je aj určením, že plnenie patrí do dedičstva. Odvolací súd je toho názoru, že v prípade spotrebiteľského právneho vzťahu a v konaní so slabšou stranou - spotrebiteľom, je treba

prihliadať takéto postavenie a poskytnúť v tomto prípade žalobcovi materiálnu súdnu ochranu, ktorá v sebe zahŕňa vyporiadanie sa so skutočnosťou úmrtia pôvodného žalobcu a rozhodnúť v súlade s touto zmenou tak, že pôvodnému žalobcovi priznaná pohľadávka patrí do dedičstva.

30. V zmysle vyššie uvedeného odvolací súd postupom podľa § 388 CSP zmenil tretí výrok napadnutého rozsudku tak ako je uvedené v tomto rozsudku. Hoci tretí výrok napadnutého rozsudku by bolo inak potrebné potvrdiť, pretože obsahovo s dôvodmi prvoinštančného súdu súhlasil, odvolací súd v dôsledku úmrtia pôvodného žalobcu po vyhlásení rozsudku prvoinštančného súdu v priebehu odvolacieho konania predmetný výrok zmenil (§ 388 CSP). Výrok o náhrade trov konania bol vecne správny a korešpondoval s výsledkom konania, preto ho bolo potrebné ako vecne správny potvrdiť.

31. Podľa § 396 ods. 1 CSP, ustanovenia o trovách konania pred súdom prvej inštancie sa použijú aj na odvolacie konanie.

32. Podľa § 255 ods. 1 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

33. Podľa § 262 ods. 2 CSP, o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

34. Vychádzajúc z ust. § 396 ods. 1, § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP odvolací súd rozhodol o náhrade trov odvolacieho konania tak, že v odvolacom konaní procesne úspešným žalobcom 1, 2 a 3 nepriznal náhradu trov odvolacieho konania proti žalovanému, pretože im v odvolacom konaní trovy nevznikli.

35. Toto rozhodnutie prijal odvolací senát Krajského súdu v Nitre pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 druhá veta CSP a § 3 ods. 9 posledná veta zák. č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).